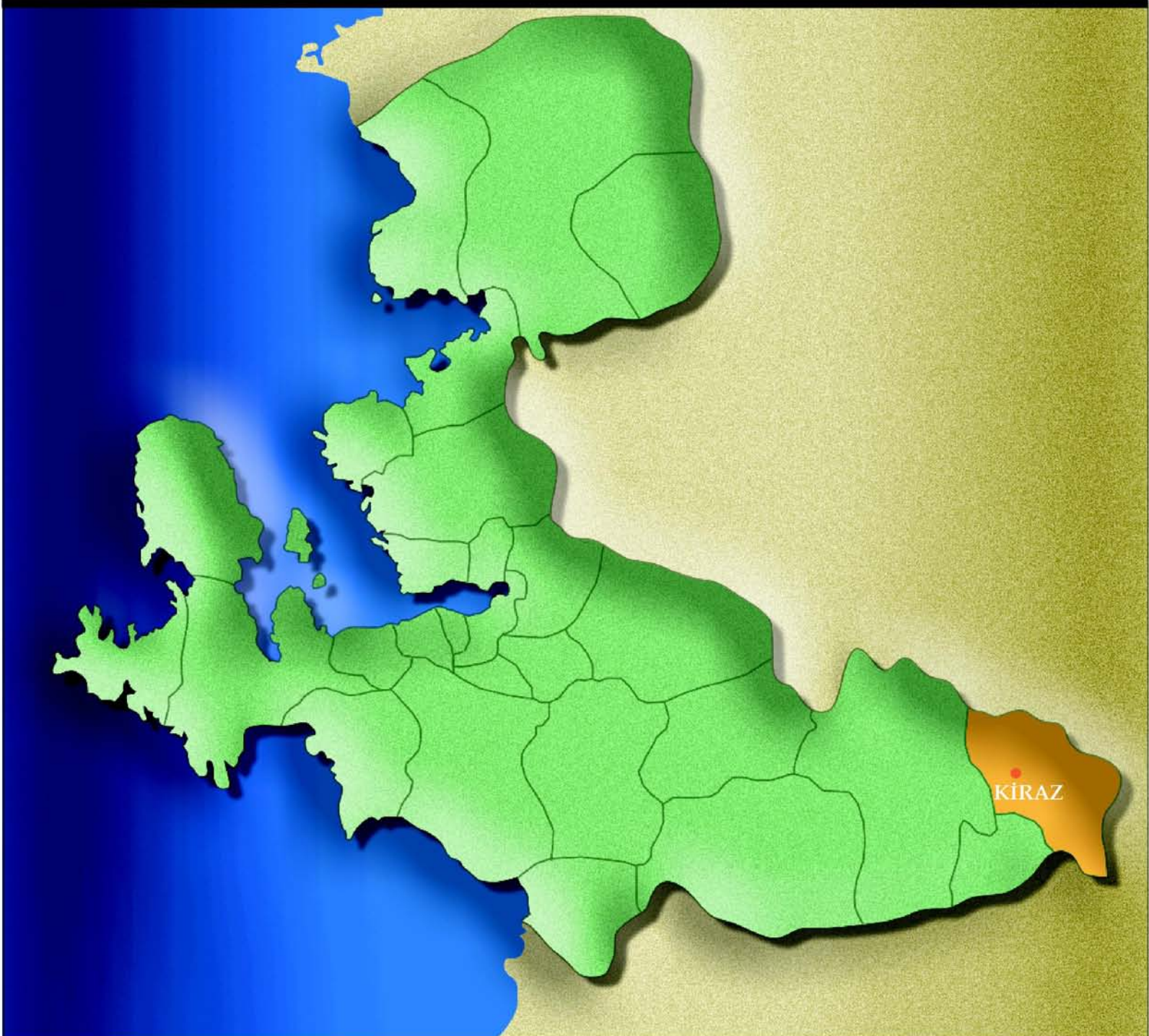

KIRAZ

KÜNYE

DEĞİŞKEN	YIL	BİRİM	KIRAZ: VERİ/AÇIKLAMA
Yüzölçümü	2006	km ²	585
Nüfusu	2006 (Projeksiyon)	kişi	44.486
Nüfus yoğunluğu	2006 (Projeksiyon)	kişi / km ²	76
Kentleşme oranı	2006	yüzde	22,3
Rakımı	2006	m	310
İl merkezine uzaklığı	2006	km	142
İzmir'e göre konumu	2006	-	İzmir'in doğusunda
Komşu il ve ilçeler	2006	-	Doğuda Alaşehir, batıda Ödemiş, kuzeyde Salihli ve güneyde Nazilli
Metropol ilçe mi?	-	-	Hayır
Temel geçim kaynakları	2006	-	Tarım ve hayvancılık
Kişi başına düşen gelir	1996	dolar	4.356
Gayri Safi Yurtiçi Hasıla	1996	YTL	14.379.708
Gayri safi tarımsal üretim gelir	2006	YTL	116.433.657
İhracatı	2006	dolar	268.794,94
Önemli ihraç ürünleri	2006	-	Kestane ve kiraz
Ticaret sanayi merkezleri	2006	-	Kiraz Küçük Sanayi Sitesi, İlçe Pazaryeri
Toplam firma sayısı	2006	adet	908
Tahsil edilen vergi toplamı	2006	YTL	7.121.558,43
Banka, şube sayısı	2006	adet	2 Banka, 2 Şube
Yer altı zenginlikleri	2006	-	yok
Toplam konut sayısı	2006	adet	3.500
Toplam otel yatak kapasitesi	2006	adet	22
Okur-yazar nüfus oranı	2006	yüzde	96
Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı	2006	kişi	24
Doktor başına düşen kişi sayısı	2006	kişi	2.022
İlçe ile özdeşleşmiş unsurlar	2006	-	kiraz, karpuz, kestane, patates ve süt

1. GİRİŞ

İzmir'in en doğusunda kalan ilçesi Kiraz'ın bağlı belediyesi bulunmamaktadır. Bağlı 52 köyü bulunan Kiraz, 4 mahalleyle bölünmüştür.

2000 yılı verilerine göre 44.910 kişilik nüfusa sahip olan ilçenin 2006 projeksiyonuna göre¹ nüfusu 44.486'dır. İlçe bu rakamla İzmir'in en çok nüfusa sahip 19. ilçesidir ve toplam il nüfusunun yüzde 1,2'sine sahiptir.

İlçe ile özdeşleşmiş ürünler: kiraz, karpuz, kestane, patates ve süttür.

1996 yılı GSYİH'sı 14.379.708 YTL olup İzmir genelinde 17. sıradadır ve yüzde 1,3 paya sahiptir. 4.356 dolar kişi başı gelir ile 9. sırada yer almıştır.

Kiraz ekonomisinde tarım ve hayvancılık belirleyicidir. Son iki yıldır KÖYDES'ten dolayı ilçeye yoğun bir yatırımın yapıldığı gözlenmektedir.

Bununla birlikte ilçede yetiştirmeye elverişli her türlü meyve ve sebze ziraatı büyük çapta gelişme göstermiştir.

Sanayi ve ticaret sektörünün çok fazla gelişme gösteremediği ilçede küçük sanayi kuruluşlarını içeren 1 adet küçük ölçekli sanayi sitesi bulunmaktadır.

İlçenin kültür turizm kenti olması yönünde iddiası çok büyüktür. Arkeolojik kalıntıların yer üstüne çıkarılmasıyla ilçenin yabancı ve yerli turist çekeceği düşünülmektedir.

Nitekim antik çağlardan beri çeşitli toplumların yaşadığı Kiraz'da eski medeniyetlerin izini taşıyan eserler yöre halkı tarafından zaman zaman çıkarılmaktadır.

İlçenin önemli tarihi yapıları arasında; Hisar Kalesi, Yağlar Kalesi, Kayacık Hisar Kalesi, Aydınoğlu Cami, Suludere Camii ve Hamamı, Şemsiler ile Karaburç köylerindeki kral mezarları bulunmaktadır.

Göç alma eğilimi olmayan Kiraz, yıllık binde 3.34 gibi düşük bir nüfus artış hızına sahiptir. Okuma yazma oranı yüzde 96'dır.

Denize kıyısı olmayan ilçede tek ulaşım yolu karayoludur. Kiraz'a Doğu ve Batı yönlerinden olmak üzere iki yoldan ulaşmak mümkündür.

¹ Nüfus projeksiyonu TÜİK tarafından yapılmıştır.

2. İlçenin Tarihi, Coğrafi ve Demografik Yapısı

2.1. Tarihi

Oldukça elverişli bir iklime sahip olan Kiraz ve yöresi tarih öncesi çağlardan beri uygun koşullar taşıması yüzünden yoğun bir biçimde yerleşmelere sahne olmuştur.

İlçenin bazı köylerinde bulunan Kral mezarları bu yörede İon, Orek, Lidya, Pers, Roma, Bizans, Selçuklu, ve Osmanlı uygarlıklarının hüküm sürdüğünü göstermektedir.

Kiraz, Antik Çağlardan bu yana toplumlar tarafından yerleşme ve kışlık barınak yeri olarak seçilmiştir. M.Ö. VIII. Yüzyılında İzmir ve çevresinde parlak bir uygarlık kuran İonlar zamanında Kiraz ilçesine “Kışlık Barınak” anlamına gelen “Kleos” denilirdi.

İlçe İonlardan sonra sırasıyla Grek, Pers, Roma ve Bizanslıların istilasına uğramıştır. Kiraz İlçesinin kuruluşuna ait bir iddia ise ilçenin Bizans döneminde yerleşim merkezi haline getirildiğidir. Bir rivayete göre Bizanslılar ilçeye Çanak ova anlamına gelen “Kilos” adını vermiştir.

M.S. 1300 yıllarına doğru ilçe Türk hakimiyetine “Aydınolu Beyliğine” bağlanmıştır. Türkler zamanında ilçeye “Güzel yer” anlamına gelen “Keleş” denilmiştir. Ancak bu kelime zamanla halk dilinde “Keles”e dönüşmüştür.

Cumhuriyetin ilan edilmesinden sonra ise bölgeye bugün kullanılmakta olan “KİRAZ” ismi verilmiştir.

İlçenin tarihini yansıtan belli başlı eserler: Hisar Kalesi, Yağlar Kalesi, Kayacık Hisar Kalesi, Aydınolu Cami, Suludere Camii ve Hamamı, Şemsiler ile Karaburç köylerindeki kral mezarları sayılabilir.

İlçenin düşman işgalinden kurtuluş tarihi 1 Eylül 1922 olarak kutlanmakta ve bu tarihte çeşitli şenlikler düzenlenmektedir.

Kiraz, 1947 yılında Ödemiş'ten ayrılarak ilçe statüsüne kavuşmuştur.

2.2. Coğrafi Yapısı

Kiraz ilçesi doğuda Alaşehir, batıda Ödemiş, kuzeyde Salihli ve güneyde Nazilli ile komşudur. İlçe, İzmir ile Manisa (Alaşehir) ve Aydın (Nazilli) illeri arasında sınır oluşturur.

İzmir'in en doğusunda bulunan Kiraz'ın il merkezine uzaklığı 140 km., Ödemiş'e uzaklığı 29 km.dir. Deniz seviyesinden yüksekliği 310 metre'dir.

Kiraz kuzeyde Boz dağlar, güneyde Aydın Dağları, doğuda Çavuş Dağı ile çevrilidir. İlçenin tek akarsuyu, Boz Dağların batısından doğup, ilçe içinden geçen Küçük Menderes'tir.

İlçede karakteristik Akdeniz iklimi hüküm sürmektedir. İlçe etrafını çevreleyen dağlarda mayıs ayına kadar kalkmayan kar görülse bile ilçe merkezinde etkin kar yağışı görülmemektedir.

İlçede maki ve çalı karakterli bitki örtüsü bulunmaktadır.

Ortalama sıcaklık, rüzgâr ve deniz suyu sıcaklığına ilişkin bir ölçüme rastlanmamıştır.

Halkın büyük çoğunluğunun tarım ve hayvancılık ile uğraşması, köylerin ilçe merkezine uzak mesafede bulunması ve merkezde önemli istihdam alanlarının olmaması nedeniyle halk genellikle köylerde oturmayı tercih etmektedir.

İlçe merkezi ve birkaç ova köyü dışında tüm köyleri genellikle Bozdağlar üzerinde yer alır.

İlçe merkezindeki alan dağılımı şu şekildedir;

Tablo 1: Alan Dağılımı (2006)

	Yüzölçümü* (da)	Pay (%)	Kişi başına düşen birim alan (m ²)
Sanayi alanı	230	6,0	5,2
Konut alanı	3.200	82,9	71,9
Tarım alanı	---	---	---
Yeşil alan	250	6,5	5,6
Arkeolojik sit alanı	---	---	---
Diğer alanlar	180	4,7	4,0
Toplam İlçe	3.860	100	86,8

Kaynak: Kiraz Belediyesi (ilçe merkez), 2007

*Sadece ilçe merkezi baz alınmıştır.

2.3 Demografik Yapısı

İlçe merkez nüfusu 2000 yılı itibariyle 44.910 kişidir. TÜİK 2006 yılı projeksiyonuna göre ilçe nüfusu 44.486 olmuştur. Metrekareye düşen kişi sayısı 2006 yılı projeksiyonuna göre 13.150,2'dir.

İlçede oy kullanma ehliyetine sahip kişi sayısı 30.045'dir.

Tablo 2: Nüfus Durumu

	2000			2006
	Erkek	Kadın	Toplam	Toplam*
Merkez	5.065	4.936	10.001	10.990
Köy	17.519	17.390	34.909	33.496
Toplam	22.584	22.326	44.910	44.486

Kaynak: İlçe Kaymakamlığı, TÜİK (2007)

* TÜİK, projeksiyon

İlçenin yüzölçümü 585 km², nüfus yoğunluğu 75'dir.

İlçe merkezinde 4 mahalle (İstiklal, Cumhuriyet, Yenimahalle ve Kırköy) ve ilçeye bağlı 52 köy mevcuttur. Köy mahallesi sayısı ise 208'dir.

İlçe köyleri aşağı yukarı 1/3'ü ovada bulunmakta ve toplu bir yerleşim düzeni göstermektedir. Geriye kalan 2/3 tutarındaki köylerde ise orman arazisi ve meralar bulunmaktadır.

Köylerin yerleşim durumları; orman arazisi, dağılmış birbirinden 2-3 km varan mesafelerde yerleşim aileler halindedir.

İlçede göç alma ve verme eğilimi yoktur. Ancak mevsimlik işçi olarak çevre ilçelere göç edenler bulunmaktadır.

İlçe merkezinde yerleşim birimlerini teşkil eden konutların büyük bir çoğunluğu yaşam koşullarına uygundur ve ilçede gecekondü tipi evlere rastlanılmamaktadır.

3. Ekonomi

Kiraz ilçesi, TÜİK tarafından en son 1996 yılında yayımlanan ilçeler bazında GSYİH rakamlarına göre; 14.379.708, YTL GSYİH ile İzmir genelinde 17. ve 4.356 dolar kişi başı GSYİH rakamı ile de 9. sırada yer almıştır.

İlçede, yöre halkı önceleri göçebe hayvancılıkla geçimini sağlarken son zamanlarda tarımsal faaliyetler hayvancılık aleyhine büyük bir gelişme göstermiştir. Bu durumda ilçe ekonomisinin büyük oranda tarıma dayalı olduğunu söyleyebiliriz. Hayvancılık bunun tali bir kolu olarak gelişmiştir.

1997-2007 yılları arasında teşvik belgeli yatırım gerçekleşmemiştir. İlçede yabancı sermayeli firma yoktur.

Tablo 3: Faaliyet Gösteren Firmalar (2006)

Kayıtlı Olduğu Oda	Firma Sayısı
Ödemiş Ticaret Odası	60
Ege Bölgesi Sanayi Odası	15
Esnaf ve Sanatkarlar Odası	833
Toplam firma sayısı	908

Kaynak: İZTO, EBSO, İESOB (2007)

İlçede; Ödemiş Ticaret Odası'na kayıtlı 60, Ege Bölgesi Sanayi Odası'na kayıtlı 15 ve Esnaf ve Sanatkarlar Odası'na kayıtlı 833 firma ve toplamda 908 firma bulunmaktadır.

Ayrıca, ilçede Ege İhracatçı Birliklerine kayıtlı 2 firma vardır.

İlçede Köylere Hizmet Götürme Birliği gibi ekonomi amaçlı kurulan dernekler bulunmaktadır.

Kiraz'da SSK'ya bağlı çalışan 929 kişi ve 50 SSK emekli aylığı alan kişi bulunmaktadır.

İlçede Bağ-Kur'dan yaşlı ve malul aylığı alan 939 kişinin yanı sıra 394 ölüm aylığı alan kişi bulunmaktadır. İlçe bazında Bağ-Kur'a bağlı çalışan verisine ulaşılamamıştır.

Emekli Sandığı emekli aylığı alan 242 kişi mevcut olup, 120 dul-yetim aylığı alan kişi vardır. İlçe bazında Emekli Sandığı'na bağlı çalışan verisine ulaşılamamaktadır.

İlçede, İş Bankası ve T.C. Ziraat Bankası birer şubesi ile hizmet vermektedir.

İlçede 4. Grup maden araması devam etmektedir.

Tablo 4: En çok vergi veren ilk 20 firma (2006)

Sıra No	Ünvan	Tutar (YTL)
1.	Yeşil Keleş Aykanlar A.Ş	83.903,2
2.	Özvet Vet. Hayv. Mal. San.	67.088,1
3.	Kirazlar Fermantasyon Ltd.	24.345,4
4.	Kılıçaslan Petrol Ürün.	20.201,8
5.	Aykanlar Yağ Yem İmal. Pa	16.434,4
6.	Yılmazkaya Gıda Turz. San.	15.106,9
7.	Kaanhan Petr. Nak. Turz. San.	19.152,4
8.	Özmenler Mak. San. Tic.	10.491,6
9.	Cas Gıda Teks. Turizm	7.442,2
10.	Balcı Otomotiv	5.994,7
11.	Sevin Plastik San. Tic.	5.662,8
12.	Kiraz Tüketim Mal. San. Tic.	4.375,3
13.	Ekici Kard. Gıda Tük. Mal.	4.290,4
14.	Gökyıl Mark. Pet. Ür. Hizm.	4.268,7
15.	Fuat Özer Teks. Pet. Ltd.	3.813,1
16.	Yılmaner İns. Turz. Ltd.	3.541,8
17.	Mys Tekstil Otomotiv	2.909,2
18.	Biret Gıda İnsaat Sanayi	2.306,4
19.	M.Kuzu Gıda İnsaat San.	2.260,9
20.	Dumanlıoğlu Day. Tük. Mall.	2.111,9

Kaynak: Kiraz Vergi Dairesi Müdürlüğü, 2007

Tablo 5: En çok vergi veren ilk 20 mükellef (2006)

Sıra No	İsim	Tutar (YTL)
1.	Hasan ÇETİNKAYA	46.751,0
2.	Fuat ÖZER	33.823,1
3.	Ali YILMAZ	24.267,7
4.	Saliha Müjde NİĞDE	23.841,7
5.	Figen ÇİFTÇİ	21.838,6
6.	Erkan ORHAN	19.595,2
7.	Numan ORHAN	16.143,8
8.	Osman Nihat ÇATALOĞLU	14.419,9
9.	Sema AK	14.217,9
10.	Akın YAZAN	14.046,1
11.	İbrahim Rauf KARHAN	10.955,0
12.	Ahmet Faruk NİĞDE	10.282,4
13.	Ahmet ACAR	8.716,8
14.	Kadriye YURT	8.697,8
15.	Kadriye EKİCİ	7.816,4
16.	Ahmet Harun NİĞDE	7.222,5
17.	Mehmet Rüştü ÖZKAN	6.526,2
18.	Erol ÇOMAK	6.340,2
19.	Şule GÜLAĞALAR	6.215,3
20.	Halit ÇİFTÇİ	5.903,6

Kaynak: Kiraz Vergi Dairesi Müdürlüğü, 2007

3.1. Tarım

Tarım, ilimizin diğer ilçeleri ile karşılaştırıldığında oldukça güçlü bir görünüm sergilemektedir.

Kiraz halkının büyük çoğunluğunun geçim kaynağı tarımdır. İlçenin genel arazi yapısı da bu özelliği destekler niteliktedir. Nitekim; ilçede tarımsal ürünler yetiştirmeye müsait tarım alanı ilçe yüzölçümünün yüzde 27,08'ine karşılık gelmektedir.

İlçedeki tarımsal işletmeler genellikle küçük ölçekli olup, kooperatifleşme eğilimi yaygındır.

İlçedeki tarımsal kooperatifler ve üye sayıları;

- İğdeli Tarımsal Kalkınma Kooperatifi üye sayısı 802,
- Haliller Tarımsal Kalkınma Kooperatifi üye sayısı 242,
- Ovacık Tarım Kredi Kooperatifi üye sayısı 100,
- Merkez Tarım Kredi Kooperatifi,

- Veliler Sulama Kooperatifi üye sayısı 90,
- Suludere Sulama Kooperatifi üye sayısı 100,
- Yeniköy Tarım Kredi Kooperatifi 146 ve
- Yağlar Tarım Kredi Kooperatifi üye sayısı 102

şeklindedir.

İlçede ağırlıklı olarak kış sezonunda ıspanak, pancar, turp, marul, lahana, kereviz, yeşillik, karnabahar ve pırasa yetiştirilmektedir.

Yaz sezonunda ise; kabak, salatalık, domates, patlıcan, biber, kayası, şeftali, erik, üzüm, kiraz, nar, ayva, karpuz v.b yetişmekte ve halden ülkenin her yerine sevk edilmektedir.

Belediyeye bağlı Yaş Sebze ve Meyve Halinde 5 adet Komisyoncu dükkanı bulunmaktadır.

İlçede soğuk hava deposu yoktur ve organik tarım faaliyeti yapılmamaktadır.

3.1.1. Bitkisel üretim

Bitkisel üretim, ekonomisi ağırlıklı olarak tarıma dayalı olarak gelişen Kiraz'da büyük bir öneme sahiptir.

İlçede toplam tarım alanı 158.420 da'dır. 2002 yılına göre tarım alanının yüzde 9.9 arttığı görülmektedir.

Tablo 6: Tarımsal Alan Dağılımı

	Yüzölçümü (da)		2006 Pay (%)	Kümülatif Değişim (%)
	2002	2006		
Toplam tarım alanı	144.100	158.420	---	9,9
Tarla alanı	79.900	93.999	59,3	17,6
Sebze alanı	11.100	11.069	7,0	-0,3
Meyve alanı	21.500	7.372	4,7	-65,7
Süs bitkileri alanı	70	90	0,1	28,6
Bağ alanı	1.150	115	0,1	-90,0
Zeytin alanı	14.580	19.450	12,3	33,4
Kavaklık alanı	1.100	900	0,6	-18,2
Nadas alanı	0	4.000	2,5	0
Tarıma elverişli boş arazi	14.700	21.425	13,5	45,7
Sulanan tarım alanı	42.390	45.685	28,8	7,8

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü, 2007

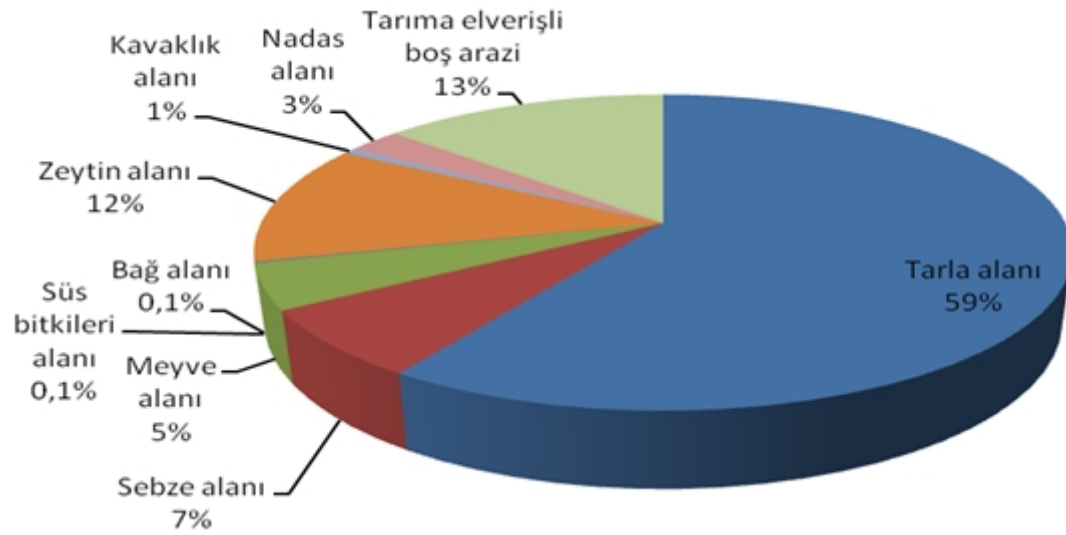
Tarım arazisinin yaklaşık yüzde 60'ı tarla alanı olarak kullanılmaktadır. 19.450 dekarlık alan zeytin alanı olarak kullanılırken bunu 11.069 da ile sebze alanı ve 7.372 da ile meyve alanı takip etmektedir.

Tarımsal alan dağılımında 2002 yılı verilerini 2006 yılı ile karşılaştırdığımızda; tarla alanındaki yüzde 17,6'lık artış göze çarpmaktadır.

Meyve, sebze, bağ ve kavaklık alanlarında azalma meydana gelmiştir. Bunun yanı sıra nadas alanı 2002 yılında hiç yokken, 2006 yılında 4.000 dekara çıkmıştır.

İlçede tarıma elverişli boş arazi 21.425 da.dır.

Grafik 1: Tarım Arazileri Dağılımı (2006)

Kaynak: Tablo 6

Tarım alanlarının 45.685 dekarında sulama yapılırken 112.735 dekarlık alan sulanmamaktadır. Sulanabilir tarım arazilerinin su kaynağı artezyen, derin kuyu pompaları ve Küçük Menderes Çayı'dır.

İlçe merkezinden geçen Küçük Menderes Irmağı'nın yaz aylarında tamamen kuruması susuzluktaki en önemli faktörlerden birisidir.

İlçede devlet tarafından sulanan alan bulunmamaktadır. Devlet tarafından sulanan alan olmamasının en önemli nedeni, yöredeki su yetersizliğidir.

Yukarıda da belirtildiği gibi, köylerinin yarısından fazlasının suyunun yetersiz veya hiç olmadığı Kiraz'da sulama ile ilgili önlemlerin alınması, bu konuda inşaatı devam etmekte olan ve çevre ilçelere de büyük yarar sağlayacak olan Beydağ Barajının bir an önce tamamlanması gerekmektedir. Barajın 2007 yılsonu itibariyle bitirilmesi planlanmaktadır.

İlçede incir, zeytin, elma, kiraz, kestane, armut ve ceviz gibi meyveler ile pamuk, patates, sebzeçilik yoğun olarak yapılmaktadır.

Ayrıca kıraç alanlarda tütün üretimi yapılmaktadır. Son çalışmalar ile tütün alanları daraltılarak vişne, ceviz, kestane gibi ağaç çeşitlerinin ikame edilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

İlçe merkezinde ve sulanabilir arazilerde hayvancılığın kaba yem ihtiyacını büyük ölçüde gideren mısır slajı ve yem şalgamı ekilişi önemli bir yer tutmaktadır.

Tablo 7: Tarla Ürünleri Üretimi

Ürün	Ekiliş Alanı (da)			Üretim (ton)			Verim (kg/da)		
	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)
Mısır (silaj) I. Ürün	0	12.608	---	0	75.648	---	0	6.000	---
Mısır (silaj) II. Ürün	4.500	4.050	-10	13.500	24.300	80,0	3.000	6.000	100
Patates I. Ürün	10.000	3.900	-61	30.000	10.920	-63,6	3.000	2.800	-6,7
Buğday (ekmeklik)	0	33.289	---	0	8.322,3	---	0	250	---
Patates II. Ürün	0	1.585	---	0	4.438	---	0	2.800	---
Arpa (diğer)	7.000	16.151	130,7	1.540	4.360,8	183,2	220	270	22,7
Tütün	20.200	17.262	-14,5	1.333	1.553,6	16,5	66	90	36,4
Çavdar	5.000	5.833	16,7	500	1.166,6	133,3	100	200	100
Yonca (kuru ot)	1.000	2.550	155	800	433,5	-45,8	800	170	-78,8
Yulaf (ot)	0	1.242	---	0	260,8	---	0	210	---
Pamuk (kütlü)	1.500	450	-70	525	180	-65,7	350	400	14,3
Fiğ (kuru ot)	300	546	82	150	109,2	-27,2	500	200	-60
Tritikale (ot)	0	147	---	0	36,8	---	0	250	---
Nohut	0	21	---	0	2,1	---	0	100	---
Buğday (durum)	30.000	0	-100	7.500	0	-100	250	---	---
Mısır (dane) I. Ürün	500	0	-100	150	0	-100	300	---	---
Yonca (yeşil ot)	1.000	0	-100	4.000	0	-100	4.000	---	---
Fasulye (kuru)	1.250	0	-100	225	0	-100	180	---	---
Mısır (hasıl) I. Ürün	2.000	0	-100	8.000	0	-100	4.000	---	---
Bakla (yemeklik kuru)	150	0	-100	18	0	-100	120	---	---
Toplam	84.400	99.634	18	68.241	131.731,7	93	---	---	---

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü, 2007

İlçedeki tarla ürün ekiliş alanı, 2006 yılında 2002 yılına göre yüzde 18 oranında artmıştır.

İlçenin mevcut tarla alanlarında mısır, patates, buğday, arpa, tütün, çavdar, yonca, pamuk, fiğ ve nohut üretimi yapılmaktadır. Bu ürünlerden üretimi en yüksek olan mısırdır.

İlçede 2002 yılında üretilmeyen tritikale, nohut, yulaf, patates (II. ürün), buğday (ekmeklik) ve mısır (silaj I. ürün) 2006 yılında üretilmeye başlanmıştır. Buna karşın; buğday (durum), mısır (dane I. ürün), yonca (yeşil ot), fasulye (kuru), mısır (hasıl I. ürün) ve bakla üretimden kaldırılmıştır.

İlçede tarla ürünü olarak üretilen patates (I. Ürün), yonca (kuru ot), pamuk (kütlü) ve fiğ (kuru ot) dışında tüm ürünlerin dekar başına verimliliği artmıştır.

Toplam 99.634 da tarla alanından 131.731,7 ton ürün elde edilmiştir.

İlçe tarımında sebze üretimi de yapılmaktadır.

En geniş ekiliş alanına 6.500 da ile karpuz, 2.290 da ile taze fasulye ve 1.440 da ile hıyar (turşuluk) sahiptir.

2006 yılında 100 tonun üzerinde üretim rakamı yakalayan 12 ürün bulunmaktadır.

2002 yılında üretilmesine rağmen patlıcan, göbekli marul, börülce, kuru soğan ve bamya 2006 yılında üretilmemiştir.

Buna karşın 2006 yılında hıyar (turşuluk ve sofralık), bakla (taze), marul (kıvırcık) ve kabak (sakız) ekilmiştir.

Toplam 11.935 da. ekim alanından 21.954 ton sebze elde edilmiştir.

Tablo 8: Sebze Üretimi

Ürün	Ekiliş Alanı (da)			Üretim (ton)			Verim (kg/da)		
	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)
Karpuz	650	6.500	900	16.250	16.250	0	25.000	2.500	-90
Hıyar (turşuluk)	0	1.440	---	0	1.440	---	0	1.000	---
Fasulye (taze)	1.000	2.290	129	350	1.145	227,1	350	500	42,9
Karnabahar	50	480	860	75	960	1180,0	1.500	2.000	33,3
Lahana (beyaz)	1.500	188	-87,5	4.500	564	-87,5	3.000	3.000	0
Domates	1.000	140	-86	2.500	301	-88	2.500	2.150	-14
Pırasa	200	90	-55	500	252	-49,6	2.500	2.800	12
Hıyar (sofralık)	0	80	---	0	160	---	0	2.000	---

Ürün	Ekiliş Alanı (da)			Üretim (ton)			Verim (kg/da)		
	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)
Biber (dolmalık)	50	47	-6	100	141	41	2.000	3.000	50
Biber (salçalık)	150	43	-71,3	225	129	-42,7	1.500	3.000	100
Biber (Sivri)	100	56	-44	200	126	-37	2.000	2.250	12,5
Soğan (taze)	100	100	0	100	100	0	1.000	1.000	0
Bakla (taze)	0	121	---	0	97	---	0	800	---
Barbunya (taze)	750	180	-76	225	90	-60,0	300	500	66,7
Ispanak	50	60	20	50	60	20,0	1.000	1.000	0
Marul (kıvırcık)	0	40	---	0	50	---	0	1.250	---
Sarımsak (taze)	50	50	0	50	50	0	1.000	1.000	0
Brokoli	150	20	-86,7	180	26	-85,6	1.200	1.300	8,3
Kabak (Sakız)	0	10	---	0	13	---	0	1.300	---
Patlıcan	100	0	-100	300	0	-100	3.000	---	---
Marul (göbekli)	150	0	-100	180	0	-100	1.200	---	---
Börülce (taze)	200	0	-100	100	0	-100	500	---	---
Soğan (kuru)	100	0	-100	120	0	-100	1.200	---	---
Hıyar	900	0	-100	1.080	0	-100	1.200	---	---
Bamya	100	0	-100	30	0	-100	300	---	---
Toplam	7.350	11.935	62,4	27.115	21.954	-19	---	---	---

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü, 2007

İlçede meyve alanlarında ağırlıklı olarak incir üretimi yapılmaktadır. Toplam 508.850 da.'lık meyve alanının 108.000 da.'lık alanına dikilen incir ağaçlarından 3.240 ton incir elde edilmektedir.

İnciri, 2.608 ton ürün veren zeytin ağaçları, 1.155 ton elma elde edilen elma ağaçları, 1.000 ton ürün veren kestane ağaçları izlemektedir. Bunların yanı sıra; ayva, armut, şeftali, kayısı, erik, ceviz, badem, kiraz, nar, antep fıstığı, şeftali ve vişne üretimi de yapılmaktadır.

Tablo 9.1: Meyve Üretimi

Ürün	Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı			Üretim (ton)			Verim (kg/ağaç)		
	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)
İncir	108.000	108.000	0	3.240	3.240	0	30	30	0
Zeytin (yağlık)	103.600	144.900	39,9	3.108	2.608	-16,1	30	18	-40
Elma (starking)	45.000	46.200	2,7	900	1.155	260	20	25	25
Kestane	37.000	40.000	8,1	925	1.000	8,1	25	25	0
Zeytin (sofralık)	31.100	39.700	27,7	560	596	6,4	18	15	-16,7

Ürün	Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı			Üretim (ton)			Verim (kg/ağaç)		
	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)
Ceviz	35.000	29.000	-17,1	875	435	-50,3	25	15	-40
Elma (golden)	15.000	15.500	3,3	300	388	45	20	25	25
Kiraz	22.000	23.500	6,8	220	353	60,5	10	15	50
Armut	12.000	11.900	-0,8	180	179	96,1	15	15	0
Erik	7.200	8.550	18,8	144	171	18,8	20	20	0
Ayva	8.000	8.000	0	120	160	42,5	15	29	93,3
Antep Fıstığı	24.000	25.400	5,8	48	127	164,6	2	5	150
Kayısı	3.000	3.000	0	60	75	25	20	25	25
Şeftali (diğer)	2.000	2.000	0	30	64	113,3	15	32	113,3
Vişne	2.000	2.000	0	30	30	0	15	15	0
Nar	5.000	1.200	-76	75	18	-76	15	15	0
Toplam	459.900	508.850	10,6	10.815	10.599	-2	---	---	---

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü, 2007

İlçede 2002 yılında 1.150 da. alana sahip olan üzüm bağlarından toplam 94 tonluk üzüm elde edilmiştir. 2006 yılında bağ alanı az miktarda artış gösterirken, üretim miktarı düşmüştür.

Tablo 9.2: Meyve Üretimi

Ürün	Meyve Veren Yaşta Ağaç Alanı (da)			Üretim (ton)			Verim (kg/da)		
	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)
Üzüm (sofralık- çekirdekli)	1.070	107	-90	1.070	86	-92	1.000	803,7	-19,6
Üzüm (sofralık- çekirdeksiz)	80	8	-90	120	8	-93,3	1.500	1.000	-33,3
Toplam	1.150	115	-90	1.190	94	-92,1	---	---	---

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü, 2007

İlçede örtü altı tarımı kapsamında; toplam 3,5 da.'lık alanda süs bitkileri yetiştiriciliği yapılmaktadır.

İlçe tarımsal alet ve makine sayısının yeterli olduğunu söylemek mümkündür. İlçede mevcut olan tarımda kullanılan alet ve ekipmanların çeşitleri ve sayısı tablo 10'da görülmektedir.

Tablo 10: Tarımsal Alet ve Ekipman Varlığı (2006)

Alet-Ekipman	Adet	Alet-Ekipman	Adet
Toplam traktörler	1.465	Diskli tırmık (gobl, disk, tandem vb.)	265
Karasaban	1	Dişli tırmık	50
Hayvan pulluğu	1.340	Kombikürüm	125
Kulaklı traktör pulluğu	1.235	Hayvanla-traktörle çekilen ara çapa makineleri	52
Ark pulluğu	470	Pnömatik ekim makinası	74
Dip kazan (subsoiler)	42	Balya makinası	1
Kültüratör	556	Sap döver harman makinası (batöz)	45
Üniversal ekim makinası	142	Patates sökme makinası	140
Patates dikim makinası	205	Mısır daneleme makinası	1
Fide dikim makinası	125	Yem hazırlama makinaları	10
Kimyevi gübre dağıtma makinası	132	Sap parçalama makinası	11
Orak makinası	16	Sırt pülverizatörü	2.790
Ot tırmığı	74	Krema makinası	316
Ot silaj makinası	5	Yayık	336
Mısır silaj makinası	41	Süt sağım tesisi (sabit)	78
Kuyruk milinden hareketli pülverizatör	85	Seyyar süt sağım makinası	271
Motorlu pülverizatör	32	Tarım arabası (römork)	1.182
Atomizör	942	Su tankeri (tarımda kullanılan)	295
Santrifüj pompa	31	Kepçe (tarımda kullanılan)	266
Elektropomp	896	Yağmurlama tesisi	44
Derin kuyu pompa	466		

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü, 2007

3.1.2. Hayvancılık

İlçede, hayvancılık önemli bir yer tutmaktadır. Büyük çapta sürü sahipleri azdır. Ancak hemen her çiftçi ailesinin 3-5 büyük ve küçükbaş hayvanı vardır. Bu durum, her çiftçi ailesi kendi ihtiyacını karşılayabilecek hayvansal ürünleri sağladığını göstermektedir.

İlçede hayvan varlığının ırklara göre dağılımı aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir.

Tablo 11: Hayvan Varlığı

Tür	2002	2006	Artış (%)
Sığır	18.580	36.350	95,6
Koyun	34.000	31.275	-8
Keçi	4.000	3.950	-1,3
Tavuk	1.667	86.800	5.107
Hindi	0	67	---
At	605	1.170	93,4
Katır	25	29	16
Eşek	870	821	-5,6
Kaz	0	380	---
Ördek	0	180	---

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü, 2007

İlçenin 36.350 baş sığır, 31.275 baş koyun, 3.950 baş keçi bulunmaktadır. İlçede en çok sığır yetiştirilmektedir. Sığırların %52,4'ü, koyunların %75'i, keçilerin de yaklaşık %64,5 'i sağmaldır.

Bu hayvanlardan sağmal olanlarının sayısı; 2.550 keçi, 19.048 sığır ve 23.450 koyundur.

Ayrıca 2006 yılı sonu itibariyle ilçede tavuk 86.800 adet, hindi 67 adet, at 1.170 adet, katır 29 adet, eşek 821 adet ve ördek 180 adettir.

İlçede süt sığırını yetiştiricileri birliğine bağlı 396 işletme bulunmakta ve birliğe kayıtlar devam etmektedir.

Son yıllarda ilçede kültür ırkı hayvancılığı yaygınlaşmış yüksek verimli ırkların bölgeye girmesi hızlanmıştır.

Toplam 36.350 sığır bulunan Kiraz'da sığırların 17.040'ı kültür melezleri oluşturmaktadır. İlçede mevcut 3.950 baş keçinin büyük çoğunluğu kıl keçisidir.

Özelleştirme ile 20 özel veteriner hekim tarafından bütün köylerde suni tohumlama çalışması yürütülmektedir.

İlçede hayvanlardan elde edilen hayvansal üretim miktarları şöyledir: 102.035 ton süt, 18,2 yapağı ve 1,9 ton keçi kılı.

Bunun dışında ilçede arıcılık da yapılmaktadır ancak ticarete yönelik değildir. 2006 yılında ilçedeki kovan varlığı 1.728 adet olup büyük çoğunluğu yeni usul kovanlardır. Üretilen bal miktarı 15.800 kilodur.

İlçede balık hali yoktur.

3.1.3. Tarımsal Üretim Gelirleri

Tablo 12: Gayri Safi Tarımsal Gelir

Üretim Kolları	Üretim (Ton)			Gayri Safi Gelir (YTL)		
	2002	2006	Artış (%)	2002	2006	Artış (%)
Tarla Ürünleri	68.241	131.731,7	93	14.082.305	26.394.487,7	87,4
Meyve	10.815	10.599	-2	7.301.900	17.465.775	139,2
Sebze	27.115	21.954	-18,1	4.116.125	8.207.855	99,4
Et						
Beyaz	0	483,9	---	0	2.483.400	---
Kırmızı	0	338,3	---	0	3.798.600	---
Süt	43.765	102.035	133,1	13.129.500	57.107.360	335
Bal	9,5	15,6	64,2	47.500	132.430	178,8
Yapağı	13,2	18,2	37,9	14.520	31.850	119,4
Keçi Kılı	0	1,9	---	0	1.900	---
Toplam	149.959	267.178	78,2	38.691.850	115.623.657,7	198,8
Yumurta (1000 adet)	0	4.500	---	0	810.000	---
Toplam	---	---	---	38.691.850	116.433.657,7	200,9

Kaynak: Tarım İl Müdürlüğü Verileri, 2007

* Bilinmiyor

Bu verilerin tetkikinden de anlaşılacağı gibi 2002 yılından 2006 yılına gayrisafi tarımsal gelirleri ciddi oranda artmıştır.

Hayvancılık ürünlerinden süt, Pınar Süt ve Ülker Süt tarafından toplanmaktadır. Az bir kısmı bölgede çalışan 8 adet mandırada işlenerek aile içerisinde peynir, yağ, yoğurt gibi gıda ürünlerinin yapımında tüketilmektedir.

Yumurta tamamen iç pazar ihtiyacını karşılamak üzere pazarlanmakta, tiftik ve yapağı da bölgeye gelen tüccarlar tarafından alınmaktadır. Günlük et tüketimi de tamamen ilçe bünyesinden karşılanmaktadır.

3.2. Sanayi

Ekonomisi tarıma dayalı olan Kiraz'da sanayi çok fazla gelişme gösterememiştir. Bu durumun etkenlerinden biri bölgenin yeraltı zenginliklerinin bulunmamasıdır. Ancak bölgede yeraltı zenginlikleri yönünden bir araştırma yapıp yapılmadığı da bilinmemektedir.

İlçede sanayiinin gelişmesini engelleyen en önemli faktörlerin basında girişimci eksikliği ve sanayi tesisi kurmaya yönelik arsa bulunmaması gelmektedir.

İlçede sanayicinin gelişmesi için tarıma dayalı sanayi tesisleri ve tekstil üretimi yapan tesislerin kurulması ve pazarlama (tanıtım, reklam vb.) çalışmalarına ağırlık verilmesi gerekmektedir.

İlçede mevcut 3 adet sanayi kuruluşu vardır. Çırçır, Plastik Boru ve Buharlı Yıkama makineleri imal eden işletmelerde 42 kişi istihdam edilmektedir.

İlçe merkezinde oto tamirciliği, elektrik, boyacılık, mobilyacılık gibi küçük sanayi işletmeleri kendine yeterli durumdadır.

Kuruluşun Adı	Yeri	Üretim Konusu	İşçi Sayısı	Miktar
Sevin Plastik	Kiraz Merkez	Plastik Boru	10	Günde 1.500 kg
Özer Çırçır Fabrikası	Arkacılar Köyü	Çırçırlanmış ve Preslenmiş Pamuk	15	6.000 ton sezonluk
Özmen Makine Sanayi	Kiraz Merkez	Buharlı Yıkama Makinası	17	45 adet aylık

Kaynak: Kiraz Kaymakamlığı 2006 Yılı Brifing Raporu

İlçede mevcut Küçük Sanayi Siteleri'nde marangozluk, motorlu araç tamirciliği, radyo, elektrik ve TV tamirciliği yapılmaktadır.

Kiraz'da bir Organize Sanayi Bölgesi kurulması planlanmış, yer seçimi yapılmış ancak onaylanmamıştır.

İlçe ekonomisine ve kalkınmasına büyük fayda sağlayacak olan Ödemiş Organize Sanayi Bölgesi'nin bir an önce faaliyete geçmesi beklenilmektedir.

Ayrıca, ilçede sanayi tesislerini çekecek ve ilçenin ekonomisine katkı sağlayacak bir Organize Sanayi Bölgesi'ne de ihtiyaç duyulmaktadır.

Tablo 13: Sanayi Alanları (2006)

	İsim	Kuruluş yılı	Toplam alan (km ²)	İşletme Sayısı		İhracat (Milyar \$)	İstihdam (adet)	Doluluk oranı (%)
				Yabancı	Yerli			
Küçük Sanayi Sitesi	Kiraz	1986	150	0	100	*	670	*

Kaynak: Sanayi Ticaret İl Müdürlüğü, 2007

*Bilinmiyor

3.3. Ticaret

Tablo 14: Ticaret Merkezleri (2006)

	İsim	Toplam alan (m ²)	İşletme sayısı	Doluluk oranı (%)
Pazaryeri	Halk Pazarı	16.350	500	*

Kaynak: İlçe Belediyesi, 2007

* Bilinmiyor

İlçede ticaret hayatı canlı değildir.

İlçede senenin belirli günlerinde açılan fuar, sergi ve panayırılar bulunmamaktadır. Ancak düzenli olarak, haftanın Çarşamba günleri halk pazarı kurulmaktadır. Pazar, ilçe merkezi ve köylerin tamamına hizmet vermekte olup, pazarcı esnafı yaş sebze meyve, el işleri züccaciye, ev ile v.b olmak üzere pazaryerinde satılmaktadır.

Ege İhracatçı Birlikleri kayıtları incelendiğinde; 2006 yılında Kiraz ilçesinden çok az miktarda ihracat yapıldığı anlaşılmaktadır.

Ege İhracatçılar Birliği'ne kayıtlı 2 firma vardır ancak 1 tanesi fiilen ihracat yapmakta olup ilçe ihracatı, 268.794,9 dolardır.

Kiraz'ın önemli ihraç ürünleri kiraz ve kestanedir.

Ancak ilçede ihracatın geliştirilmesi için ihraç ürünlerine yönelik tarımsal faaliyetlerin geliştirilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda; Kiraz'dan işlenerek ihraç edilmesine olanak sağlayacak tesislerin kurulması yönünde gerekli önlemler alınmalıdır.

3.4. Turizm

Tablo 15: Turistik Tesisler (2006)

Türü	Turizm işletme belgeli		
	Tesis sayısı	Oda sayısı	Yatak sayısı
Motel	2	11*	49
Toplam	2	11	49

Kaynak: İlçe Belediyesi, 2007

* Sadece Belediye'ye ait olan motelin bilgisi mevcuttur.

İlçede arkeolojik kalıntıların bulunması nedeniyle genellikle tarih turizmi önceliklidir.

Turistlerin ilgisini çeken en önemli tarihi eserler Hisar Kalesi, Kaleköy, Yılanlı Kalesi ve Suludere Köyü Camiidir. Turizm belgeli tesis bulunmamaktadır. Turizmle ilgili hiçbir yatırımın olmadığı ilçeye son yıllarda yabancı turist gelmemiştir.

İnşaatı devam eden turistik tesis yoktur.

İlçede belediyeye ait 22 kişilik Koru Otel'de 40 kişilik bir restoran bulunmaktadır. Ayrıca ilçede 27 yataklı olan Çavuş Otel yer almaktadır.

Yeterince tanıtılmaması ve ücra bir bölgede bulunması, turizmin gelişmesinin önünde en önemli etkindir.

Ancak, ilçenin yayla turizmi veya yamaç paraşütü için potansiyel taşıdığı düşünülmektedir.

Öncelikle tanıtım ve tarihi eserleri koruma çalışmalarına hız vermek gerekir.

İlçede; seyahat acentesi bulunmamaktadır.

3.5. Kamu Maliyesi

Kiraz Belediyesi 2006 yılı bütçe gelirleri 5.947.432 YTL. Aynı yıl bütçe kesin hesabına göre belediye gelirleri 2.186.845,2 YTL, giderler 2.194.438,4 YTL olarak gerçekleşmiştir. 2007 bütçesi ise 6.542.175 YTL olarak belirlenmiştir.

2006 yılında Kiraz ilçesinde 14.464.160,7 YTL'lik vergi tahakkuku yapılmış ve 7.114.418,4 YTL'lik vergi tahsilatı gerçekleştirilmiştir. İlçede vergi tahsilat/tahakkuk oranı %0,5'tir.

Tablo 16: Vergi (2006)

		Mükellef sayısı	Tahakkuk edilen vergi tutarı (YTL)	Tahsil edilen vergi tutarı (YTL)
Maliye Bakanlığı	Gelir	1.420	4.047.274,8	2.597.397,4
	Kurumlar	67	568.708,6	285.249,8
	Katma değer	524	2.822.108,4	1.553.044,7
	Diğer	9.875	6.879.220,1	2.561.803,7
Belediye	Emlak	2.871	87.044,1	71.848,5
	Çevre temizlik	615	59.804,6	45.074,4
	Diğer	148	7.890	7.140
Toplam vergi gelirleri (YTL)			14.472.050,6	7.121.558,5

Kaynak: İlçe Vergi Dairesi Müdürlüğü, İlçe Belediyesi, 2007

İlçe Belediyesi emlak vergisi olarak yaklaşık 72 bin YTL, çevre temizlik vergisi olarak da yaklaşık 45 bin YTL vergi tahsil etmiştir.

İlçe Vergi Dairesi verilerine göre; ilçede toplam mükellef sayısı 11.886 olup gelir vergisi mükellefi sayısı 1.420, kurumlar vergisi mükellefi sayısı ise 67'dir.

4. Sosyal Yapı

4.1. Eğitim

İlçede okuma yazma oranı %96'dır.

İlçede 71 ilköğretim okulu, 1 Sağlık Meslek Lisesi, 1 Anadolu Lisesi ve 1 düz lise bulunmaktadır. 2006–2007 eğitim-öğretim yılında toplam öğrenci sayısı 6.896 ve toplam öğretmen sayısı 287'dir.

Mevcut okullar arasında 1 tane yatılı ilköğretim bölge okulu vardır. İlçede herhangi bir yüksek okul bulunmamaktadır.

Tablo 17: Eğitim Durumu (2006)

Türü		Adet	Erkek öğrenci	Kız öğrenci	Öğretmen sayısı	Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı
Okul Öncesi		5	45	57	6	17
İlköğretim		48	2.957	2.841	218	27
Ortaöğretim	Meslek lisesi	2	469	416	53	17
	Diğer liseler	1	57	54	10	11
Toplam		56	3.528	3.368	287	24

Kaynak: İl Milli Eğitim Müdürlüğü, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, 2007

İlçede; 5 sınıf öğretmenine, 6 matematik, 3'er resim ve fen bilgisi, 2'şer rehber, müzik ve bilgisayar öğretmeni, 1 tıbbi sekreterlik ve 1 beden öğretmenine ihtiyaç vardır.

İlçede yatırım ihtiyacı olan 4 okul vardır. Bunlar;

- Haliller İlköğretim Okulu onarımı ve kat ilavesi,
- Ceritler Köyü İ.Ö.O. yemekhane yapımı ve kat ilavesi,
- Suludere Köyü İ.Ö.O. kat ilavesi ve
- Atatürk İlköğretim Okulu'na 3 derslik ilave yapılması.

Ayrıca, ilçede 1 Anadolu Lisesi binasına ihtiyaç vardır. Mevcut lise öğretimi, ilköğretime ait okulda sürdürülmektedir. Anadolu Lisesi'nin açılmasıyla dersliklerin bir kısmı bu okula tahsis edilmiştir. Bu nedenle 24 derslikli ek bina yapımına ve Anadolu Lisesine ait 21 derslikli okula ihtiyaç duyulmaktadır.

Önümüzdeki yıllarda öğrenci sayısında yaşanacak artışla birlikte sınıf ihtiyacı karşılanamaz duruma gelecektir. Özellikle liselerin 4 yıla çıkması ile bu sıkıntı katlanarak artacaktır.

Köylerde yaşayan çocuklar her gün servislerle ilçe merkezlerindeki okullara taşınmaktadır. Köylerin ilçe merkezine uzak olması nedeniyle ulaşım önemli bir sorun olmaktadır. Bu bakımdan ilçede yatılı okulların bulunması öğrencilerin daha iyi koşullarda okumalarını sağlayacaktır.

İlçede mevcut YİBO (Yatılı İlköğretim Bölge Okulu) 1.200 öğrenci ile eğitim-öğretime devam etmektedir. Bu öğrencilerin 180 tanesi yatılı, kalan kısmı gündüz okuyan öğrencilerdir. Yatılı öğrencilerin kaldığı pansiyon, okuldan dönüştürüldüğü için öğrencilerin barınmasına uygun değildir.

Acilen planlaması yapılarak sadece yatılı eğitim-öğretim yapan 600 öğrenci kapasiteli 1 adet Yatılı İlköğretim Bölge Okulu yapılmalıdır.

İlçedeki kız öğrencilerin ortaöğretime devam etmeleri konusunda da sıkıntı yaşanmaktadır. İlçede kız öğrencilerin barındırılmasına yönelik ilçe merkezinde sadece 1 adet lise pansiyonu olup bunun kapasitesi 60 öğrenci ile sınırlıdır. Bu nedenle sadece kız öğrencilerin ilçe merkezinde barınabileceği pansiyon yapımına ihtiyaç vardır.

Bunun dışında okulların hemen her türlü ihtiyacı karşılanmaktadır. Okullarda bilgisayar ve internet mevcuttur.

Ne var ki, ilçede kalifiye eleman bulma ve işsizlik sıkıntısı yaşandığından ara eleman yetiştirmek için meslek liselerinin sayısının artırılması gereklidir.

Tablo 18: Eğitim Durumu (2006)

Türü	Adet	Erkek öğrenci	Kız öğrenci	Eğitmen sayısı
Dershane	2	168	244	15
Sürücü kursu	1	77	16	12
Halk eğitim merkezi	1	574	575	3
Diğer eğitim ve kurs merkezi	1	172	13	7
Toplam	5	991	848	37

Kaynak: İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, 2007

Yaygın eğitim türünde ilçede 1 adet Halk Eğitim Merkezi mevcut olup, her yıl belli dönemlerde temel giyim, makine nakış, el nakış, el sanatları, konfeksiyon, kumaş desenleme, vitray, bilgisayar, daktilografi, muhasebe, trikotaj, kuaförlük, halıcılık ve sim sırma takı gibi mesleki genel bilgi kursları açılmaktadır.

Kiraz Halk Eğitim Merkezinde; okuma-yazma, giyim, makine nakış, ahşap boyama, bilgisayar kurslarının yanı sıra Türkçe, Sosyal Bilgiler, Matematik, Fen Bilgisi, Türk Halk Oyunları, satranç, OKS, devlet parasız yatılı bursları hazırlık kursları açılmış olup bu kurslara 357 kadın ve 306 erkek olmak üzere toplam 663 öğrenci katılmıştır. Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü bünyesinde 15 eğitim görev yapmaktadır.

Öğrenciler üniversiteye hazırlık ve ödev hazırlama dönemlerinde kaynak bulma konusunda sıkıntı yaşamamaktadır.

İlçede mevcut 2 adet kitabevi, kırtasiye ve okul ihtiyaçlarını karşılamaktadır.

Ayrıca ilçede bulunan bir adet matbaa, ilçenin diğer basım işlerini karşılamaktadır.

4.2. Sağlık

İlçede sağlık hizmetleri; 1 devlet hastanesi, 4 aile sağlığı merkezi, 1 adet ana çocuk sağlığı/aile planlaması merkezi, 1 adet verem savaş dispanseri ve 11 adet eczane tarafından verilmektedir.

Devlet Hastanesi binası Sağlık Bakanlığına ait olup, iki katlı ve 30 yataklıdır. Yeni hastane binasına ihtiyaç bulunmamaktadır. Ancak, tüm ilçeye hizmet veren hastane 30'a yakın diyaliz hastasına hizmet verebilecek diyaliz merkezine kavuşturulmalı, teşhis ve tedavi için gerekli ekipmanlar yönünden desteklenmeli ve uzman doktor atanmalıdır.

Tablo 19: Sağlık Hizmetleri (2006)

		Adet		Yatak kapasitesi		Doktor sayısı		Hemşire sayısı		Diğer sağlık görevlisi		Hizmet verilen hasta sayısı
		M	İ	M	İ	M	İ	M	İ	M	İ	
KAMU	Hastane	1	0	30	30	10	6	16	16	23	17	59.990
	Sağlık Ocağı*	4	0	0	0	9	8	10	10	22	18	34.798
	Verem Savaş Dispanseri sayısı	1	0	0	0	1	0	2	0	0	0	18.363
	Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlama Merkezi	1	0	0	0	2	0	2	0	1	0	10.020
	Toplam	7	0	30	30	22	14	30	26	46	35	123.171
Genel Toplam		7	0	30	30	22	14	30	26	46	35	123.171

Kaynak: İlçe Kaymakamlığı, 2007

M: Mevcut, İ: İhtiyaç

* Sağlık Ocakları, Aile Hekimliğine geçilmesinden dolayı Aile Sağlık Merkezi olarak değişmiştir.

Hastanede; 1 genel cerrahi uzman doktor, 1 dahiliye uzman doktor, 1 kadın hastalıkları ve doğum uzmanı doktor, 2 aile hekimi, 1 çocuk hastalıkları uzmanı, 1 ortopedi ve travmatoloji uzman doktor ve 1 dış tabibi görev yapmaktadır.

2006 yılında 59.990 kişiye hizmet verilmiştir.

Hastanenin göz hastalıkları, kulak-burun-boğaz hastalıkları, anestezi, iç hastalıkları ve ortopedi branşlarında uzman doktor bulunmadığından hizmet ağır yürümekte ve hastalar 28 km uzaklıktaki Ödemiş ilçesine sevk edilmektedir.

Bu yüzden 8 acil hekimine, 8 hemşireye, 3 ebeye, 1 diş protez teknisyenine ve 2'şer röntgen ve laboratuvar teknisyenine ihtiyaç olup bu açığın bir an önce giderilmesi gerekmektedir.

Devlet Hastanesi'ne ait 2 adet ambulans faal durumda bulunmaktadır.

İlçede; Merkez 1No'lu, Haliller 2 No'lu, İğdeli 3 No'lu ve Karaburç 4 No'lu Aile Sağlık Merkezi ile sayıları 4'ü bulan Aile Sağlık Merkezlerinde toplam 9 doktor, 10 hemşire ve 22 sağlık görevlisi hizmet etmektedir.

2006 yılında 34.798 kişiye hizmet verilmiştir.

İlçede özel hastane, dispanser ve poliklinik yoktur.

İlçede toplam 22 doktor, 30 hemşire ve 46 sağlık görevlisi görev yapmakta, doktor başına düşen hasta sayısı 5.598,7'dir.

İlçede ihtiyaç duyulan doktor sayısı 14 ve hemşire sayısı 26'dır.

Tablo 20: Diğer Sağlık Hizmetleri (2006)

	Tür	Adet	İhtiyaç
KAMU	Laboratuvar	2	2
	Aile Hekimi	2	0
	Eczane	1	1
ÖZEL	Özel muayenehane	3	0
	Eczane	10	0

Kaynak: İlçe Kaymakamlığı, 2007

İlçede 2 adet laboratuvar ve 1 adet eczaneye ihtiyaç vardır.

4.3. Kültür, Spor ve Sosyal Yaşam

İlçe halkı çoğunlukla geçimini tarım ve hayvancılıktan sağlması nedeniyle halkın geçim düzeyinin yüksek olduğu söylenemez.

İlçede sosyal faaliyetlerin yapılabileceği sinema, tiyatro, eğlence yerleri gibi tesislerin bulunmaması ilçe yaşantısına olumsuz etki etmektedir.

Sadece çocuklar için ilçeye tiyatro gösterileri getirilmektedir.

Kiraz'da bir tek kütüphane bulunmakta olup, 2006 yılında abone sayısı 101 kişidir. Kütüphanede bulunan kitap sayısı ise 6.190'dır. Kütüphanede 2 memur görev yapmaktadır.

Her yıl 1 Eylül'de ilçenin Kurtuluş Günü etkinlikleri düzenlenmektedir. Bunun dışında herhangi bir şenlik ya da festival düzenlenmemektedir.

Tablo 21: Kültürel Tesisler (2006)

Tür	Mevcut	İhtiyaç	Kapasite
Kütüphane	1	0	6.190 (kitap)
Düzenlenen şenlik ve festival	1	*	* (gün)

Kaynak: İlçe Kaymakamlığı, 2007

* Bilinmiyor

İlçede 71 adet cami vardır. Kilise ya da mescit mevcut değildir.

İlçede 17 dernek mevcuttur, toplam üye sayısı 886'dır.

Tablo 22: Sportif Tesisler (2006)

Tür	Mevcut	İhtiyaç	Kapasite	
Spor kompleksi	0	1	0 (m ²)	
Stadyum	1	0	250 (koltuk)	
Spor salonu	Kapalı	0	1	0 (koltuk)
	Açık	0	1	0 (koltuk)
	Toplam	0	2	0 (koltuk)
Yüzme havuzu	Kapalı	0	1	-
	Açık	0	1	-
	Toplam	0	2	-
	Açık	0	1	-
	Toplam	0	1	-
Futbol sahası	Çim	1	0	250 (koltuk)
	Toprak	0	1	0 (koltuk)
	Toplam	1	1	250 (koltuk)
Basketbol sahası	Kapalı	0	1	0 (koltuk)
	Açık	0	3	0 (koltuk)
	Toplam	0	4	0 (koltuk)

Kaynak: İlçe Spor Müdürlüğü, 2007

İlçe spor tesisleri yönünden fakir kalmaktadır. Özellikle spor salonu, yüzme havuzu, futbol sahası ve basketbol sahalarına ihtiyaç vardır.

Şu anda faal olan 250 kişilik 1 adet çim futbol sahası vardır.

Bunun yanı sıra ilçede bir spor kulübü vardır. Kiraz 1 Eylül Futbol Kulübü'nün 40 adet lisanslı sporcusu vardır.

Son zamanlarda ilçede gençler basketbol ve güreş sporlarına özendirilmekte ve bu alanlarda kulüp kurulması planlanmaktadır. Altyapı eksiklerinin kısa zamanda tamamlanması ile ilçede bu alanlarda iyi sporcular yetiştirebilecektir.

5. Altyapı

Kiraz, İzmir merkezine 142 km uzaklıkta olup, bağlantıyı sağlayan karayolu asfaltlıdır.

İlçeye bağlı olan 52 köyün de yolları asfaltlıdır. Ancak, köylerin ilçeye olan bağlantı yollarının alt ve sanat yapılarının yeterli düzeyde olmaması nedeniyle özellikle kış mevsiminde ulaşımda büyük aksaklıklara sebep olduğu görülmektedir.

İlçede otoyol, duble yol ve demiryolu olmamakla birlikte mevcut asfaltlı yolların uzunluğu (köy yollarının toplamı) 304 km'yi bulmaktadır. 329 km'lik yolda asfaltlamaya ihtiyaç duyulmaktadır.

En acil olarak da Kiraz-Ödemiş karayolunun genişletilmesi gerekmektedir. İlçeye yapılan yatırımların artmasıyla birlikte yolun düzeltilmesi önem taşımaktadır. Bunun yanı sıra yol genişletilmesi ile birlikte kazalara sebep olan virajlar kaldırılacaktır.

Karayolları ve Kiraz Kaymakamlığının ortaklaşa yürüttüğü Kiraz - Ödemiş karayolunun Kiraz ilçesi girişindeki 10 km. yol genişletme çalışması devam etmektedir. Ancak yolun sadece bu bölümün genişletilmesi yeterli değildir. Kaymakçılar'dan Ödemiş'e kadar olan kısmın da acilen genişletilmesi gerekmektedir.

Ödemiş ile Alaşehir'i birbirine bağlayan yol Kiraz merkezinden geçtiğinden yol yıpranmakta ve trafik akışı aksamaktadır. İlçenin merkezinden geçmeden güneyinden Alaşehir'e doğru uzanması planlanan çevre yolunun yapımına bir an önce başlanmalıdır.

Öte yandan, 50 yıldır gerçekleştirilemeyen Doğancı Köyüne bağlı Kurudere Ünitesi'ni Alaşehir Karayoluna bağlayan köprü, KÖYDES projesi çerçevesinde devlet imkanlarıyla yapılmıştır.

Kiraz'a Doğu ve Batı yönlerinden olmak üzere iki yoldan ulaşmak mümkündür. İzmir ve Kiraz arası gidiş-geliş otobüs ile günde tek sefer yapılmaktadır. İzmir'den kalkış saat 15.15, Kiraz'dan kalkış ise sabah saat 8.00'dedir.

Batı yönünden ulaşmak için öncelikle İzmir üzerinden kara ya da tren yoluyla Ödemiş ilçesine gelmek gerekmektedir. Bunun dışında Salihli ilçesi üzerinden kara yoluyla da Ödemiş'e gelmek mümkündür.

Ödemiş'e uğramadan Aydın-Nazilli-Beydağ ilçeleri üzerinden de doğrudan Kiraz'a ulaşmak mümkündür.

Doğu yönünden ise Alaşehir-Sarıgöl ilçeleri üzerinden Kiraz'a ulaşılabilir.

İlçede bir otobüs terminali vardır. Yıllık sefer sayısı 9.855 olup, 1 yılda taşınan yolcu sayısı 109.500'dür.

İlçede konut sayısı 3.500'dür. Toplu konut dairesi sayısı 252, toplu konut proje sayısı 3, toplu konut projesi daire sayısı 94'tür. İlçede konut ihtiyacı yoktur.

Ortalama kira değer aralığı 100 – 250 YTL arasında değişmektedir. Ortalama konut emsal satış değeri 25.000-60.000 YTL, metrekare başına ortalama arsa rayiç ise 20,00 YTL değerindedir.

İlçede bir adet arıtma tesisi mevcut olup 1 taneye daha ihtiyaç vardır.

İlçenin kanalizasyon altyapısı yeterli olmamakla birlikte mevcut şebekenin eski olması nedeniyle sık sık arıza yaşanmaktadır. Yaz sezonunda su sıkıntısı vardır.

33 köyde kanalizasyon yoktur. Basit tuvaletler ve septik çukurları ile sıhhi şartlarda uygun olmayan bir durum söz konusudur.

Kanalizasyonu biten köylerin fosseptik yeri tespit çalışmaları da devam etmektedir.

13 köyün köy meydan düzenlemesi yapılmıştır.

İlçede, 2006 yılında 373 bin 200 m³ su tüketilmiştir. 3.300 mesken tipi ve 7 işyeri su aboneli bulunmaktadır.

Toplu köylerde içme suyu sorunu devlet katkısı ve mahalli imkanlarla çözümlenmişse de dağınık yerleşim gösteren köylerde su sorunu ferdi olarak çözümlenebilmektedir. Şu anda 48 köyde içme suyu vardır ancak 4 köyde ise içme suyu yetersizdir. Bu köylerde de içme suyu çalışmalar devam etmektedir. Kısa zamanda 51 köyün su sorunu çözümleneceği düşünülmektedir.

Veliler Köyü Zeytin Bahçesi Damlama Sulama Tesisi İl Özel İdaresi'nin 35.000 YTL ödeneği ile hizmete açılmıştır.

Tablo 23: Hanehalkı Temel Altyapı Gereksinimleri (2006)

		Elektrik*	Su*
Abone sayıları	Konut	14.256	3.300
	İşyeri	4.535	7
	Diğer	0	0
	Toplam	18.791	3.307
Toplam tüketim miktarı	Konut	1.573,4	355.000
	İşyeri	2.769,2	18.200
	Diğer	0	0
	Toplam	4.342,6	373.200

Kaynak: İlçe Kaymakamlığı, 2007

* Elektrik tüketimi MWh, doğalgaz ve su m³ değeridir.

İlçe merkezinde ve 52 köyde elektrik hizmetleri mevcuttur. İlçe merkezi ve köyleri ayrı ayrı hatlarla 15,8 Kw olarak beslenmektedir. 2003 yılında yapılan trafo merkezi devreye alınmıştır. Voltaj düşümünü önlemek amacıyla kurulan trafo şu anda yeterli gelmemektedir. Dolayısıyla bir trafo merkezi daha kurulmalıdır.

2006 yılı içerisinde yıllık elektrik enerjisi miktarı 4.369,2 Kwh'tir. Kullanım amacına göre abone sayılarının dağılımı; konut 14.256 ve iş yeri 4.535'dir.

Bütün köylerde telefon mevcuttur. İlçe merkezinde bulunan 4.080 abonelik santralin 3.531 abonesi vardır. Ayrıca 8 adet köy bu santralden faydalanmaktadır.

İlçeye henüz doğalgaz gelmemiştir.

2008 Köylere Hizmet Götürme Birliği Yatırım Programına göre; 6 ilçede içme suyu şebekesi, 9 köyde içme suyu sondaj kuyusu açma işi, 5 köyde sulama suyu kanalı yapımı, 14 köyde beton parke ve bordür meydan düzenleme işi, 5 köyde kanalizasyon şebekesi yapımı planlanmaktadır.

Tablo 24: Enerji Kaynakları, Arıtma Tesisleri (2006)

	Var / Yok	Adet	İhtiyaç
Arıtma tesisi	Var	1	1

Kaynak: İlçe Kaymakamlığı, İlçe Belediyesi, 2007

İlçenin "Zirve" adında bir yerel gazetesi vardır ancak yerel dergi ve televizyona da ihtiyaç vardır.

6. Sorunlar ve Çözüm Önerileri

- Tarımsal üretim düşüktür. En önemli sorun ise tarımsal ürünlerin piyasa fiyatının altında olması, tarımsal girdi maliyetinin fazla olması ve tarımsal işletmelerin ve arazilerin parçalı ve dağınık olmasıdır.
- İlçe tarımsal üretim ve hayvansal ürün açısından önemli kaynaklara sahip olmasına rağmen pazarlama ve örgütlenme konusunda geleneksellikten kurtulamamıştır.
- Ülkemizde tütüne getirilen kota uygulaması nedeni ile kırsal kesimlerde bu ürünün ekilmesinde vazgeçilmiştir. Tütün ekilmeyen alanlar atıl kalmaması için alternatif ürünlerin ekilmesi sağlanmalıdır.
- Hayvansal üretimde değerlendirme ve pazarlama sorunları vardır. Üretici tarafından mamul hale getirilen ürünler yine aynı kişiler tarafından yerel pazarlarda satılırken, kooperatif ve mandıralar tarafından işlenmek üzere alınan ürünler çok düşük olarak alınmakta ve işletmelerde soğutma ve hijyen şartlarının yetersizliğinden heba olmaktadır. Hayvansal ve tarımsal ürünlerin iyi pazarlanması için üretici ürün, piyasa ve tanıtım gerekliliği konusunda eğitilmelidir.
- İlçede yoğun olarak yapılan hayvancılıkla ilgili işletmeler çok küçüktür. Büyük ölçekli hayvancılık işletmelerinin özendirilerek, masrafların azaltılması amacıyla köy ortak ahılları oluşturulmalıdır.
- İlçedeki tarım alanlarında bilinçsiz sulama yapılmaktadır. Bilinçsiz sulama yüzünden ilçedeki verimli toprakların zarar görmesi söz konusudur. Bu nedenle devletin damlama ve sulama sistemini yaygınlaştırması ve bu konuda teşvik vermesi talep edilmektedir.
- İlçede tarımsal ve hayvansal potansiyeli değerlendirmek için soğuk hava deposuna ihtiyaç vardır.
- Mevcut sanayi tesislerinin üretiminin artırılması ve bunlara istinaden yeni sanayi tesislerinin yapılması için özel sektörün desteklenmesi gerekmektedir.
- Turistik önem arz eden tarihi yapıların iyi tanıtılması ve turistik tesis yapılması gerekmektedir. Hisar Kale etrafındaki yerleşim birimlerinin başka alana kaydırılarak kale restore edilmelidir. Kale köy altında bulunan antik kentin yer üstüne çıkarılması yönündeki çalışmalar kazı maliyetleri yüksek olması nedeniyle yapılamamaktadır.
- Köylerde içme suyu sorunu büyük oranda giderilmiştir. Ancak köyaltı (mahalle) olarak belirtilen yerlerde evler arasındaki mesafeler çok uzun olduğu için içme suyu sorunu devam etmektedir.
- Altınoluk köyünün altyapı sorunları nedeniyle içme suyu sorunu çözülememektedir.
- İlçede Devlet Hastanesi'nin göz hastalıkları, kulak-burun-boğaz hastalıkları, anestezi, iç hastalıkları ve ortopedi branşlarında uzman ve pratisyen doktor ihtiyacı giderilmelidir.
- Devlet Hastanesi'nde 30'a yakın diyaliz hastasına hizmet verecek diyaliz merkezine ihtiyaç vardır. Teşhis ve tedavi için ihtiyaç duyulacak ekipmanlar yönünden de desteklenmelidir.

- Kiraz'ın ekonomisine ve kalkınmasına büyük fayda sağlayacak olan Ödemiş Organize Sanayi Bölgesi bir an önce faaliyete geçirilmelidir.
- Kiraz-Ödemiş yolunun genişletilmesi çalışmaları tamamlanmalıdır. Çevre yolunun yapımına başlanmalıdır.
- İlçenin en önemli problemlerinden biri özellikle yaz aylarında meydana gelen elektrik kesintileridir. Bu mevsimde sulama amaçlı olarak elektrik motopomplarının yoğun olarak çalışması elektrik kesintilerine neden olmaktadır. Yapılan tespitlere göre Kaymakçı ve Kiraz arasındaki enerji nakil hattının güçlendirilmesi ve ilçede 1 adet trafo merkezinin daha kurulması gerekmektedir.
- İlçedeki spor tesislerinin sayısı artırılmalıdır. Özellikle yüzme havuzu, basketbol ve voleybol spor salonuna ihtiyaç vardır.
- İlçede lise binasına ihtiyaç vardır. 24 derslikli ek bina ve Anadolu Lisesi'ne ait 21 derslikli okul yapımı gereklidir.
- Nitelikli ara eleman yetiştirilmesi açısından ilçede meslek liselerinin sayısı artırılmalıdır.
- İlçede özellikle kız öğrencilerin kalabileceği pansiyonlara ihtiyaç vardır. Bunun yanı sıra sadece yatılı eğitim-öğretim veren 600 öğrenci kapasiteli Yatılı Bölge Okulu yapılmalıdır.

7. Yatırım Olanakları

- İlçede tarımsal ve hayvansal hammaddelerin fazla bulunması nedeniyle daha çok bu alanda yatırım yapılabileceği belirtilmektedir. Hayvancılığın yaygın olması nedeniyle et kombine tesisleri, süt ve süt ürünleri ile ilgili tesisler kurulabilir.
- İlçede süt ürünleri üzerine 2 yıllık bir üniversite kurulabilir.
- İlçede zeytin fidanlarının dikimi yaygınlaştırıldığı için zeytincilikle ilgili yatırımların yapılması beklenmektedir.
- Ayrıca ilçede meyvecilik yapıldığında perakende olarak soğuk zincir içinde işleyen bir tesis olabilir.
- İlçede teşvik edildiği takdirde organik tarıma yönelik çalışmalar yapılabilir.
- İlçe tarıma dayalı ihracat açısından önemli bir potansiyele sahiptir. İlçede yetişen yavla kirazın üretiminin artırılarak ihracatının yapılması gereklidir.
- Yöre halkının alışveriş yapabileceği Tansaş, Migros gibi hipermarketler kurulabilir.
- İlçede turizmin gelişmesine yönelik paraşüt sporu müsaittir.
- İlçede tarihi eserlerin yer üstüne çıkarılmasıyla kültür turizmi yaygınlaştırılabilir.

Tablo 25. İlçenin Swot Analizi

Güçlü Yönleri	Zayıf Yönleri
<ul style="list-style-type: none">-İlçenin tarım ve hayvancılık alanında çok büyük bir potansiyeli vardır.-Karpuz ve kiraz üretiminde önde gelen ilçeler arasında yer almaktadır.	<ul style="list-style-type: none">-Üreticilerin, üretim ve pazarlama konusunda eğitime ihtiyacı bulunmaktadır.-Sanayi alanındaki gelişme yetersizdir.-İşsizlik, ara eleman eksikliği.-Ulaşım imkanları kötü, pazara uzak.
Yatırım Olanakları	Tehditleri
<ul style="list-style-type: none">-Yem, cips, entegre et tesisi, konserve fabrikası, turşu fabrikası, meyve işleme tesisleri açılabilir.-Zeytin ve kiraz üretiminin artması nedeniyle ilçede bu ürünlerin işletilmesine yönelik tesisler kurulabilir.- İlçede hayvan tezeği çok fazla olduğu için tezekten yakıt üretilmesi amacıyla işletmeler kurulabilir.-Teşvik edildiği takdirde organik tarım yapılabilir.-Kültür veya yayla turizmine yönelik yatırım yapılabilir.-Tansaş, Migros gibi hipermarketlar açılabilir.-İhracat potansiyeli yüksek ürünlerin ihraç edilmesinden önemli bir gelir elde edilebilir.	<ul style="list-style-type: none">-Tütüne getirilen kota nedeniyle kırsal kesimlerde bu ürünün ekiminden vazgeçilmektedir.-İçme suyu sorunu özellikle dağ köylerini tehdit etmektedir.-Yaz aylarındaki sıcaklık nedeniyle Küçük Menderes Irmağı'nın tamamen kuruması, susuzluktaki en önemli faktörlerden birisidir.-Hayvancılık ve tarımda girdi maliyetlerinin yüksek olması.

8. Sonuç

Kiraz, sınırlı yapılaşma ve düz alanlarıyla adeta kapalı bir havza gibidir.

Yöre halkı, çoğunlukla tarım ve hayvancılık ile uğraştığından ve köylerin ilçe merkezine uzak kalmasından dolayı köylerde oturmayı tercih etmektedir.

Bu durumun nedenlerinden biri de ilçe merkezinde önemli istihdam alanlarının olmamasıdır.

Tarih boyunca çok sayıda medeniyete beşiklik eden ilçede arkeolojik kazıların yapılmasıyla önemli tarihi bulguların ortaya çıkarılacağı tahmin edilmektedir.

Bu nedenden ötürü ilçenin kültür turizmi açısından potansiyel taşıdığı ve yerli-yabancı pek çok turisti bölgeye çekeceği düşünülmektedir.

Bununla birlikte tarihi değeri yüksek olan eski yapıların restore edilerek turizme açılması gereklidir.

İzmir'in diğer ilçelerine göre Kiraz'ın tarım ve hayvancılık yönünden potansiyeli yüksektir ancak yöre halkı çoğunlukla kendi geçimini sağlayacak kadar uğraş vermektedir.

İlçenin en büyük sorunlarından biri tarım satışında planlama ve koordinasyon eksikliğinin bulunmasıdır.

İlçede tanıtım ve pazarlama çalışmalarını yapılarak bölgeye yatırımlar çekilebilir.

Ancak ilçeye ulaşımın sadece karayolu ile olması bu durumu dezavantaja dönüştürmüştür. Kiraz-Ödemiş arası yol genişletme çalışmalarının tamamlanması ile bu durum avantaj haline dönüştürülebilir.

İlçede zeytin, kiraz, karpuz, kestane ve patates gibi ürünlerin üretimleri artmaktadır. Bu ürünlerin işletilmesi için tesislere ihtiyaç duyulmaktadır. Bununla beraber ilçede ihraç edilerek önemli gelir kaynağı elde edilecek ürünler de bulunmaktadır.

Halkın çoğunlukla tarım ve hayvancılıkla uğraşması diğer alanlarda ihtiyaç duyulan eleman açısından sıkıntı yaratmaktadır.

Bu nedenle ilçeye ivedilikle ara eleman yetiştirecek meslek liselerinin açılması ve tarım, hayvancılık dışında başka istihdam alanlarının yaratılması gereklidir.

İlçenin zayıf kaldığı alanlardan birisi de sosyo kültürel yaşamdır. Halkın geçim kaynağının düşük olması nedeniyle kültür alanına yatırım yapılması pek muhtemel değildir.

Ancak köydeki çocukların, gençlerin eğitime ve gelişimine yönelik olarak eğitim, spor ve kültürel tesislerin artırılması önemlidir.

Bunun yanında ilçe merkezinde hipermarket gibi ilçenin ticari yaşamını canlandırarak merkezlere yer verilebilir.

Yukarıda belirttiğimiz yatırımların yapılması halinde ilçenin ekonomik ve sosyal anlamda bir atılım yapacağı, bununla birlikte ilçede gelir ve refah düzeyinin de artacağı düşünülmektedir.

9. İletişim

Tablo 26. İletişim Bilgileri

	Adres	Telefon	Faks	E-Mail
Kaymakamlık	İstiklal Mahallesi Kiraz - İZMİR	(232) 572 30 01 (232) 572 31 18	(232) 572 24 53	kiraz@izmir.gov.tr
Belediye Başkanlığı	İstiklal Mahallesi Kiraz - İZMİR	(232) 572 32 74 (232) 572 36 23	(232) 572 30 20	kirazbel@mynet.com
Esnaf ve Sanatkârlar Odası	Cumhuriyet Mahallesi Gümüşsuyu Cad. No:3 Kiraz - İZMİR	(232) 572 38 24	(232) 572 54 22	---
İlçe Emniyet	Yeni Mahalle Kiraz - İZMİR	(232) 572 36 66 (232) 572 33 94	(232) 572 36 66	155@kiraz.gov.tr